

Keski-Pohjanmaan alueellinen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 2026-2029

**Osallisuus ja aktiivinen kansalaisuus
luovat hyvinvointia, avoimuutta ja turvallisuutta.**

**Merkitykselliseksi elämänsä kokeva ihminen tuntee vastuuta
myös toisista ihmisistä ja ympäristöstään,
sekä arvostaa omaa terveyttään ja huolehtii siitä.**

(sitaatti lähteestä ”Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030”)

Hyvinvointisuunnitelma

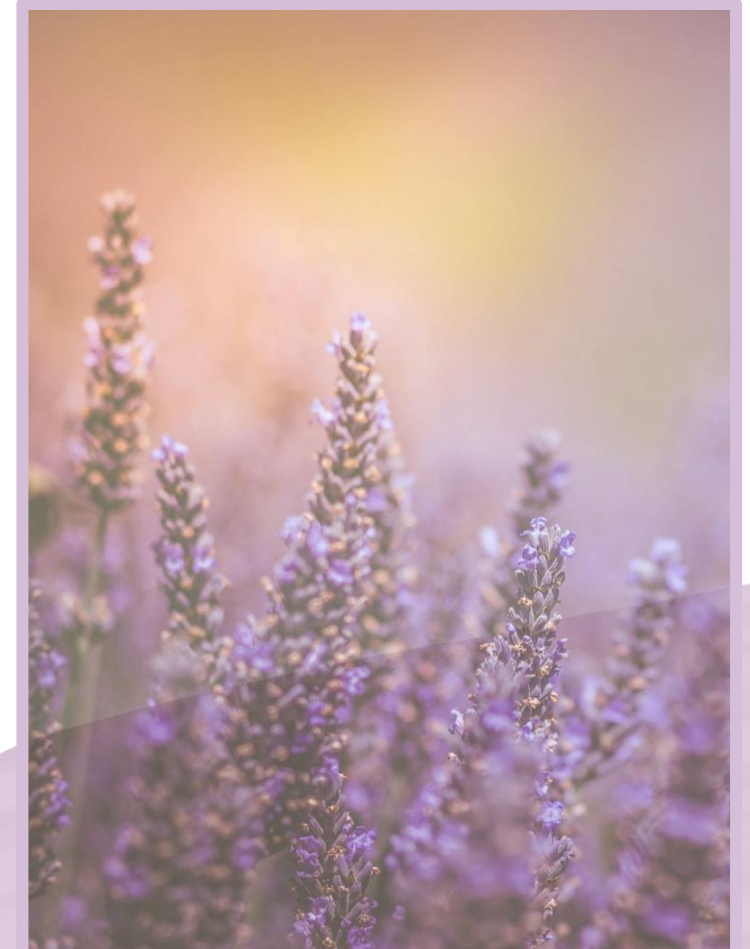
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on toimintaa, jonka tavoitteena on lisätä väestön hyvinvointia ja terveyttä, sekä kaventaa terveyseroja. Toimintakykyä ja merkityksellistä elämää ikääntyvällä väestöllä pitää yllä mahdollisuus osallistua mahdollisimman pitkään yhdenvertaisesti yhteiskunnan toimintaan, hoitaa omia asioitaan, kehittää itseään, tavata ystäviä ja nauttia kulttuurista. Tämä edellyttää sitä, että erilaiset palvelut kunnissa ja hyvinvointialueilla on suunniteltu ja toteutettu niin, että liikkuminen, kohtaamiset ja toiminnan saavutettavuus ovat mahdollisimman esteetöntä ja turvallista. Iäkkäiden palveluiden suunnittelun keskiössä ovat myös hyvinvoinnin ja toimintakyvyn heikkenemistä ennaltaehkäisevät palvelut. (Laatusuositus)

Tämän hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on ylläpitää ja edistää Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen ikäihmisten toimintakykyä, hyvinvointia ja terveyttä, sekä tukea ja vahvistaa ikääntyvän väestön osallistumisen mahdollisuuksia. Hyvinvointisuunnitelman perustana ovat Valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle 2024, Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030 sekä Laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman yleinen ja jatkuva tavoite vuosille 2026–2029 on ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, osallisuuden ja terveyden edistäminen sekä strategisiksi painopistealueiksi vuosille 2026–2029 on valittu:

- Terveelliset elintavat
- Mielen hyvinvoinnin edistäminen
- Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen
- Turvallinen arkiympäristö

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma on Ehkäisevän päihdetyön- sekä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman lisäksi osa Soiten hyvinvointialueen yleistä Hyvinvointikertomusta 2025 ja – suunnitelmaa 2026- 2029. Hyvinvointikertomus sisältää mm. tilannetietoa hyvinvoinnin nykytilasta, toteutuneista toimenpiteistä sekä HYTE-rakenteista.

Valtakunnalliset tavoitteet ja iäkkäiden laatusuositus

Valtakunnallisista tavoitteista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jäljempänä sote-järjestämislaki) 22 §:ssä. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet ovat strategisia tavoitteita ja koskevat koko Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa.

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää laajaa yhteistyötä kansallisten ja alueellisten toimijoiden kesken, mutta myös alueellista yhteistyötä muiden hyvinvointialueiden sekä alueen kuntien ja sidosryhmien kanssa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain. Jokaiselle tavoitteelle on määritelty mittarit, joiden avulla tavoitteen etenemistä voidaan seurata.

Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus tavoittelee hyvinvointialueiden kustannusten kasvun hillintää ennen kaikkea rakenteellisilla toimilla, esimerkiksi palvelurakenteen ja tekemisen tapojen kehittämisellä.

Kiirehdittäviksi toimiksi, joihin on kiinnitettävä erityistä huomiota, on nostettu muun muassa ikääntyneiden kotona pärjääminen ja heikoimmassa asemassa olevien tilanne. Omaishoitajien yhdenvertaisuutta ja jaksamista tuetaan erilaisin toimin ja omaishoitajaksi ryhtymisen mahdollisuuksia lisätään.

Iäkkäiden hyvinvoinnin, terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn ennakoivalla ja ennaltaehkäisevällä toiminnolla ja palveluilla voidaan mahdollistaa hyvien, aktiivisten elinvuosien määrää. Hyvinvointialueiden tulee panostaa ennaltaehkäisyyn yhteistyössä alueensa kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa, mikä on huomioitava palvelurakenteita uudistettaessa.

Merkittävää on tukea iäkästä henkilöä omaehtoiseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Erityisesti toimintakyvyn tukemisessa korostuvat mielen- ja kulttuurihyvinvointi, liikunta ja kuntoutus.

Laatusuositus

Sosiaali- ja terveysministeriö, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:n sekä Suomen Kuntaliitto julkaisevat yhdessä iäkkäiden ihmisten palvelujen suunnitteluun, kehittämiseen sekä arviointiin tarkoitetun työvälineen, laatusuosituksen.

Suosituksista voivat hyödyntää myös iäkkäät itse sekä heidän läheisensä. Laatusuosituksen tarkoituksena on tukea hyvinvointialueiden sekä kuntien varautumista väestön ikääntymiseen. Laatusuosituksen tavoitteena on aktiivinen ja toimintakykyinen ikääntyminen sekä laadukkaat ja kestävät palvelut.

Laatusuosituksen keskeiset sisällöt on kuvattu seuraavassa kehäkaaviossa:

Valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle

Yhdenvertaisuus

1. Selkeä palvelujärjestelmä, palveluverkko ja palveluohjaus lisäävät perustason palvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja yhteensovittamista

2. Sote-henkilöstön riittävyyden, saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseen on luotu edellytykset

Kustannusvaikuttavuus

3. Toiminta on taloudellisesti kestävä ja kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palveluntarpeen kasvuun

4. Toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa painotetaan vaikuttavuusperustaisuutta

Yhteistyö

5. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet, joissa painottuu ennaltaehkäisy

6. Joustava ja kriisinkestävä palvelujärjestelmä turvaa väestön terveyttä, hyvinvointia ja riittävää toimeentuloa koko maassa

Tieto

Palvelujärjestelmän sekä perusterveyden- ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

Kansallisesti ja yhteistyöalueittain suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asukaslähtöistä toiminnan uudistamista

Hyvinvointialueen vastuu ikääntyneiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä

Hyvinvointialueen tulee järjestää sille lailla (laki hyvinvointialueesta, 7 §), säädetyt tehtävät, joita ovat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen. Hyvinvointialueella on myös ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä omassa toiminnassaan ja sen on strategisessa suunnittelussaan asetettava tavoitteet ja määriteltävä toimenpiteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointialueen tulee huolehtia lakien ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista 2 §, sekä Vanhuspalvelulain 12 § mukaan ikääntyneen väestönsä hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemisesta sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien sosiaali- ja terveystalvuluksen turvaamisesta hyvinvointialueella.

Hyvinvointialueen yhtenä tehtävänä on seurata ja raportoida asukkaiden elinoloista, hyvinvoinnista, terveydestä ja niihin vaikuttavista tekijöistä aluevaltuustolle vuosittain, sekä tehtävä ennakoarviointia päätösten vaikutuksesta ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen liittyen, väestöryhmittäin. Hyvinvointialueen tulee nimetä hyvinvoinnin edistämisestä vastaavat tahot, sekä hyvinvointialueen on tehtävä hyvinvointia edistävää yhteistyötä kuntien, muiden julkisten toimijoiden, yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Hyvinvointialueen ja kuntien välillä tulee järjestää

vähintään kerran vuodessa hyte-neuvottelut, järjestämislaki 7 §. Hyte-neuvottelut eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut ovat hyvinvointialueen, kuntien ja muiden hyte-toimijoiden välisiä neuvotteluja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä alueella. Hyte-neuvotteluita käydään hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta. Hyvinvointialue toimii Hyte-neuvotteluiden koolle kutsujana.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto

Aluehallituksen on asetettava ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto sekä huolehdittava vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä. Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä ikääntyneen väestön ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta. Vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunta

Tehtävänä on arvioida ja ennakoida hyvinvointialueen palvelutarvetta sekä edistää hyvinvointialueen strategian ja

sote-palvelustrategian valmistelua. Lisäksi tehtäviin kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman sekä yhteistoiminta-alueen yhteistyösopimuksen valmistelun tukeminen. Hyvinvointia ja alueen tulevaisuutta koskeva hyvinvointikertomus valmistellaan osana kokonaisuutta. Tavoitteena on edistää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) toteutumista yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, seurata ja tukea uusien toimintamallien käyttöönottoa sekä kehittää ja koordinoita hyvinvointialueen tutkimus-, kehittämis-, innovaatio- ja osaamistoimintaa (TKIO-toiminta). Lisäksi arvioidaan ja ennakoitaan henkilöstön riittävyttä, edistetään rekrytointia ja turvataan henkilöstön saatavuus sekä luodaan edellytyksiä hyvän työn tekemiselle.

HYTE- työryhmä

Soiten johtoryhmä on nimennyt (9.2.2023) hyvinvointialueen HYTE-työryhmän. Hyvinvointialueen HYTE-työryhmä tehtävänä on edistää hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevien strategiatavoitteiden toteutumista, tuoda näkyväksi hyvinvointia ja terveyttä edistäviä toimintoja sekä seurata toimintojen edistymistä. Työryhmä vastaa hyvinvointialueen palveluiden osalta alueellisen hyvinvointisuunnitelman valmistelusta hyvinvointialueen hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunnalle.

Ikääntyneet Keski-Pohjanmaalla

Keski-Pohjanmaan maakunnassa asui vuoden 2024 lopulla 67 723 asukasta ja maakunnasta koostuu väkiluvultaan Suomen pienin hyvinvointialue. Väkiluvun ennustetaan vähentyvän seuraavan kahdeksan vuoden aikana noin 2800 hengellä. Hyvinvointialueen ikärakenne muuttuu vanhemmaksi, 65- vuotta täyttäneiden osuus vuonna 2024 oli 25 % (koko maa 23,6 %), osuus on lisääntynyt ja väestöennusteiden mukaan jatkaa lisääntymistä niin että vuonna 2030 on 65- vuotta täyttäneiden osuus hyvinvointialueella 26,5 % (koko maa 24,8 %). Väestöennusteen mukaan hyvinvointialueella 75- vuotta täyttäneiden osuus kasvaa muuta maata enemmän vuoteen 2030 mennessä.

Hyvin iäkkäiden ihmisten määrä kasvaa Suomessa nopeasti. Suomessa oli 1970-luvulla vain n. 3000 90-vuotiasta, tällä hetkellä heitä on jo noin 50 000 ja ennusteen mukaan vuonna 2070 yli 90-vuotiaita on jo 220 000. Väestön ikärakenteen muuttumiseen vaikuttaa myös syntyvyyden kääntyminen laskuun.

Lähteenä käytetty Tilastokeskuksen väestöennustetta vuosina 2021-2070.

Väestöennuste 2021:	Tilanne 2024		Arvio 2030		Arvio 2045	
	henkilöä	%	henkilöä	%	Henkilöä	%
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue						
Hyvinvointialueen asukasmäärä yhteensä	67 723		66 832		64 944	
65-74-vuotiaat	8 402	12,4	7 721	11,6	6 952	10,7
75-84-vuotiaat	6 357	9,3	7 358	11,0	6 330	9,7
85-vuotiaat	2 162	3,2	2 631	3,9	4 264	6,6
Yhteensä 65 vuotta täyttäneet	16 921	25,0	17 710	26,5	17 546	27,0
Yhteensä 75 vuotta täyttäneet	8 519	12,6	9 989	14,9	10 594	16,3

Palvelurakenteen peittävyystavoitteet Soitessa

Tavoitteet yli 75 vuotiaille:

- Kotona asuvia 94% - toteutunut vuonna 2024 92,8 % (koko maa 93,1 %)
- Omaishoito 6% - toteutunut vuonna 2024 6,2 % (koko maa 4,0 %)
- Säännöllisen kotihoidon asiakkaita 13,5% - toteutunut 2024 18,7 % (koko maa 13,1 %)
- Ympäri vuorokautisen palveluasumisen asiakkaita 6% tai alle – toteutunut 2024 6,3 % (koko maa 6,4 %)
- Jaksohoidon asiakkaita, tavoite 1 %.
- PTH lyhytaikaishoidon asiakkaita, tavoite alle 1%.

Yhteisölliselle asumiselle ei vielä ole tavoitteita asetettu.

Ikääntyneiden elämää Keski-Pohjanmaalla 1/3

Yli 65-vuotiaat

Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä **huonommaksi** kokevien osuus, Keski-Pohjanmaa 44,3 %, koko maa 47,3 %.

Elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi tuntevien osuus Keski-Pohjanmaalla 54,8 %, koko maa 52,4 %.

Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus Keski-Pohjanmaa 7,4 %, koko maa 9,7 %.

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä. Keski-Pohjanmaa 62,7 %, koko maa 60,6 %.

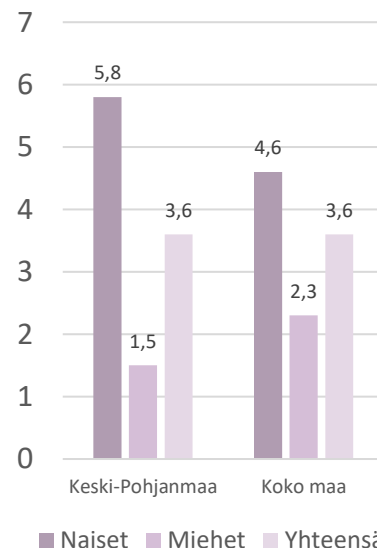
Apu riittämättömästi saavien osuus väestöstä, 65 vuotta täyttäneet Keski-Pohjanmaa 7,0 %, koko maa 8,3 %.

Fyysistä tai henkistä **lähisuhdeväkivaltaa** viimeisen 12 kuukauden aikana on 65-vuotta täyttäneistä kokenut Keski-Pohjanmaalla 3,6 % (koko maa 3,6 %). **Naisten kokema väkivalta on koko maan arvoa korkeampi Keski-Pohjanmaalla.**

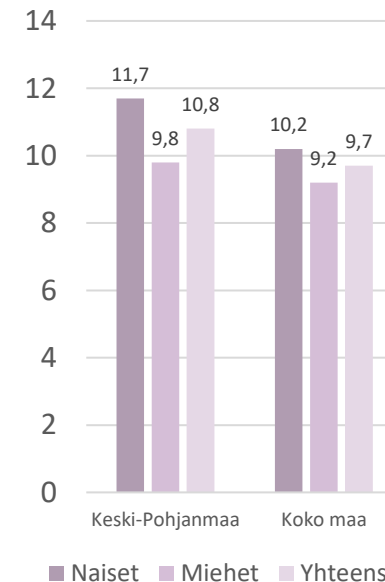
Itsensä melko usein tai jatkuvasti **yksinäiseksi tuntevia** 65-vuotta täyttäneitä on Keski-Pohjanmaalla 10,8 % (koko maa 9,7 %). **Yksinäisten osuus on kasvanut vuodesta 2020 ja 2022.**

Onnelliseksi itsensä tuntevien osuus Keski-Pohjanmaa 56,5 %, koko maa 53,3 %. Miehet ovat n. 5 % paremmalla tuloksella onnellisempia kuin naiset molemmissa tuloksissa.

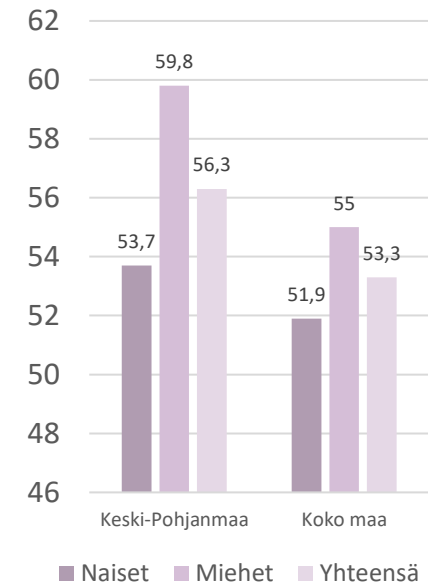
Lähisuhdeväkivaltaa kokeneet

Yksinäiseksi itsensä tuntevia

Onnelliseksi itsensä tuntevia

Ikääntyneiden elämää Keski-Pohjanmaalla 2/3

Yli 65-vuotiaat

Päivittäisen elämänsä **erittäin tai hyvin turvallisiksi kokeneet** Keski-Pohjanmaa 64,2 %, koko maa 59,5 %. Miehistä n. 5 %, koki elämänsä turvallisemmaksi kuin naiset.

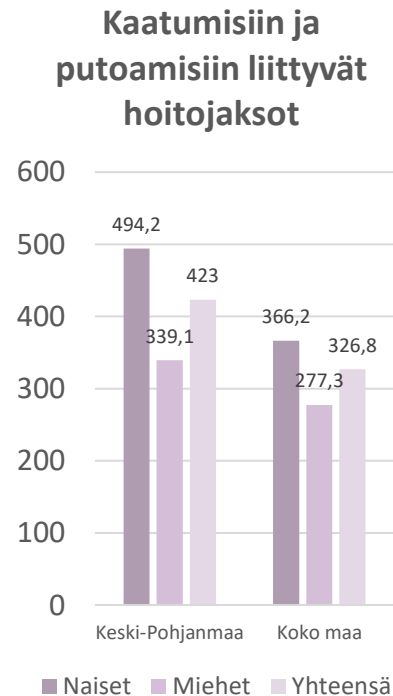
Päivittäisen elämänsä **turvattomaksi kokeneiden** osuus Keski-Pohjanmaa 4,4 %, (naiset 2,8 / miehet 6,3) koko maa 3,9 %. Keskipohjanmaalla miehet kokevat enemmän turvattomuutta kuin naiset.

Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneita Keski-Pohjanmaa naiset 5,8 % - miehet 1,5 % ja koko maa naiset 4,6 % - miehet 1,5 %.

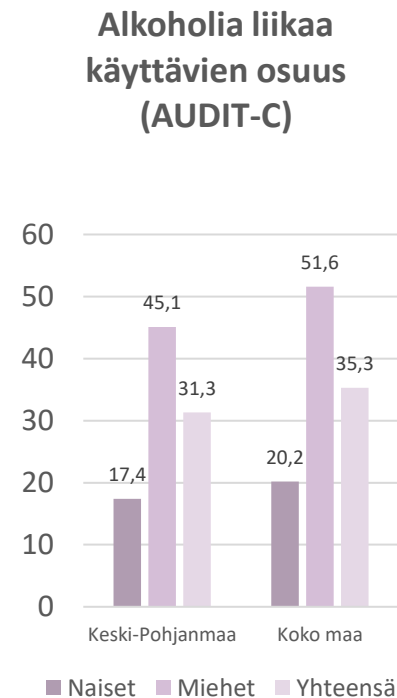
Monilääkittyjen (korvatut ja ei-korvatut reseptilääkkeet) 75 vuotta täyttäneiden osuus, % vastaavan ikäisestä väestöstä. Keski-Pohjanmaa 25,9 % koko maa 21,0 %.

Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI \geq 30 kg/m²), 65 vuotta täyttäneet Keski-Pohjanmaa 21,8 %, koko maa 22,2 %. Keskipohjanmaan arvot parantuneet.

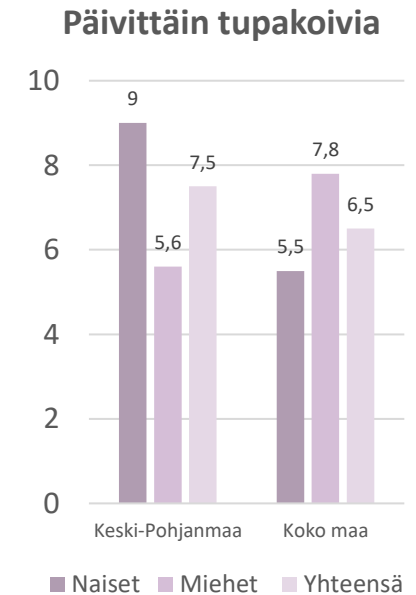
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä. Keski-Pohjanmaa 423, koko maa 326,8.

Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C), Keski-Pohjanmaa Naiset 17,4 %, Miehet 45,1 %. Koko maa Naiset 20,2 % Miehet 51,6 %.

Päivittäin tupakoivien osuus, 65 vuotta täyttäneet Keski-Pohjanmaa naiset 9,0 %, miehet 5,6 %. Koko maa naiset 5,5 %, miehet 7,8 %. Kaskipohjanmaan tupakoivien naisten osuus on kaksinkertaistunut ja on huolestuttavan korkea.

Ikääntyneiden elämää Keski-Pohjanmaalla 3/3

Yli 65-vuotiaat

Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevia on Keski-Pohjanmaalla 44,3 % ja koko maassa 47,3 %

Omaishoidon tuen hoidettavia yli 75-vuotiaita on Keski-Pohjanmaalla 3,9 % ja koko maa 2,5 %. Yli 85-vuotiaita on Keski-Pohjanmaalla 9 % ja koko maa 6,3 %.

Muistinsa huonoksi kokevien osuus yli 75-vuotiaista on Keski-Pohjanmaalla 7,1 % ja koko maassa 7,0 %.

Riittämättömästi nukkuvien osuus on Keski-Pohjanmaalla 10,4 % ja koko maassa 11,3 %.

Keski-Pohjanmaalla 8,0 % ja koko maassa 9,8 % **on joutunut tinkimään ruuasta, lääkkeitä tai lääkärikäynneistä rahan puutteen vuoksi.**

Keski-Pohjanmaalla 13,6 % ja koko maassa 17,9 % **on asioinut digitaalisesti sosiaali- tai terveydenhuollon ammattilaisen kanssa.**

Terveysliikuntasuosituksen mukaisesti liian vähän liikkuvia 65-vuotta täyttäneistä on Keski-Pohjanmaalla 67 % ja koko maa 64,6 %.

Useita kertoja päivässä kasviksia sekä hedelmiä ja marjoja syöviä on Keski-Pohjanmaalla 38,1 % ja koko maassa 39,2 %.

Rahapelaaminen aiheuttanut ongelmia Keski-Pohjanmaalla naisista 21,0 % ja miehistä 36,8 %. Koko maassa luvut ovat naisten kohdalla 19,6 % ja miesten kohdalla 37,0 %.

Terveyspalveluja mielenterveysongelmien takia käyttäneet yli 65-vuotiaita on Keski-Pohjanmaalla 2,8 % ja koko maassa 2,5 %.

Yli 65-vuotiaita, joilla on **erittäin heikko osallisuuden kokemus**, on Keski-Pohjanmaalla 5,7 % ja koko maassa 8,2 %.

Hammaslääkäripalvelua riittämättömästi saaneita yli 65-vuotiaita on Keski-Pohjanmaalla 16,9 % ja koko maassa 19,2 %.

500 metrin matkan kävelemisessä suuria vaikeuksia koki Keski-Pohjanmaalla 15,5 % ja koko maassa 18,0 %.

Sosiaalipalveluita käyttäneistä koki palvelun sujuvaksi Keski-Pohjanmaalla 60,6 % ja koko maassa 54,6 %.

Terveyspalveluja käyttäneistä koki palvelun sujuvaksi Keski-Pohjanmaalla 57,0 % ja koko maassa 54,6 %.

Esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä on kokenut Keski-Pohjanmaalla 89,7 % ja koko maassa 89,6 %.

Hoitajan vastaanottopalvelua riittämättömästi saaneita yli 65-vuotiaita on Keski-Pohjanmaa 11,8 % ja koko maassa 16,6 %.

Hyvinvointialueen ikääntyneiden ajatuksia heidän arjestaan

Vastaajina noin 70 Soiten päivätoimintojen asiakasta.

Asioita, jotka ikääntyneiden elämässä on hyvin	Asioita, jotka ikääntyneiden elämässä ei ole hyvin	Asioita, jotka kaipaavat parannusta
<ul style="list-style-type: none">- Oma, lämmin koti- Lapset / omaiset auttavat arjessa selviämässä- Päivätoiminta- Itsenäinen pärjääminen (asiat vaihtelevat)- Toimintakykyä on jäljellä- Kohtalainen terveys- Kotiavut, Soite- Ateriapalvelu- Kuljetuspalvelu	<ul style="list-style-type: none">- Yksinäisyys- Itsemääräämisoikeuden heikkeneminen.- Kodin ulkopuolelle liikkumisen vaikeus- Heikko rahatilanne- Omien voimavarojen heikkeneminen- Soite, yhteydenottokanavat- Kivut / terveyshuolet lisääntyneet- Ikäihmisten arvostus heikkoa- Asunto ei vastaa tarpeisiin- Henkilökunnan tiheä vaihtuminen kotihoidossa- Ystäväpalvelumahdollisuutta ei syrjäkylillä.	<ul style="list-style-type: none">- Eläkeläisen maksut pienemmäksi.- Kuljetuspalvelua lisää ja palvelun saaminen helpommaksi.- Apua kotitöiden tekemiseen / palveluseteli (lumityöt, nurmikonleikkuu, polttopuut yms.)- Laboratoriopalvelut kotiin (ei pelkästään kotisairaanhoidon asiakkaalle)- Saavutettavat yhteystiedot Soiten palveluihin jaettava jokaiseen kotiin.- Soiten nettisivut selkeämmäksi.

Hyvinvointialueen esihenkilöiden ajatuksia ikääntyneiden arjesta

Vastaajina Soiten esihenkilöt.

Asioita, jotka ikääntyneiden elämässä on hyvin	Asioita, jotka ikääntyneiden elämässä ei ole hyvin	Asioita, jotka kaipaavat parannusta
<ul style="list-style-type: none">- Alueellisia palveluita ja alueen tuntemusta saatavilla- Tunnetaan yhteistyökumppanit melko hyvin.- Palveluiden saatavuus ikääntyneiden palvelussa.- Päivätoiminta, kotiin järjestettäviä tukipalveluita.	<ul style="list-style-type: none">- Palveluiden saatavuus vaikeutunut- Palveluita supistettu.- Päihde- ja mielenterveyshaasteisiin ei ole riittäviä palveluita ikääntyneen arkeen ja palvelut on vaikeasti saatavilla.- Yksinäisyyttä on myös paljon.- Kyytipalveluiden ongelmat.- Yksinäisyyttä kokevia liikaa.- Varhaiseen puuttumiseen on liian vähän resursseja.	<ul style="list-style-type: none">- Sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa.- Omaisten tukeen panostaminen- Tiiviimpi yhteistyö kolmannen sektorin kanssa.- Lisätään läheisten osallistamista esimerkiksi ottaen käyttöön läheisneuvonpidon systemaattisemmin; yhteistyö ryhmien, yksiköiden ja järjestöjen kanssa.- Palveluista tiedottaminen esim. omaishoitajat, yhteistyökumppanit.

Ikääntyneiden palvelut Keski-Pohjanmaalla

Kotona asumista tukevat palvelut

Ikääntyneiden palvelujen suunnittelua ja toteuttamista ohjaa asiakaslähtöinen ajattelu. Asiakaslähtöisyys tarkoittaa sitä, että hoito ja palvelut ovat iäkkään asiakkaan ja potilaan tarpeita vastaavia, helppokäyttöisiä, lähellä olevia ja kestäväää hoito- ja palvelusuhdetta tukevia sekä asiakasta osallistavia.

Hoidon toteuttamisen näkökulmasta tärkeitä periaatteita ovat yksilöllisyys, jatkuvuus, turvallisuus, luottamus, hyvä kohtaaminen ja henkilöstön ammattitaito. Kokonaisvaltaisen hoidon ja huolenpidon onnistumisen edellytyksenä on myös iäkkään asiakkaan omaisten ja läheisten huomioiminen.

Ikäihmistien palvelut, tukipalvelut, kotihoito ja omaishoidontuki, turvaavat ikäihmisen hyvinvointia hänen omassa kodissaan sekä edesauttavat ikäihmisen kotona selviytymistä.

- Ikääntyneiden asiakasohjaus
- Talousneuvola
- Sosiaalityö ja -ohjaus
- Palvelutarpeen arviointi
- Hyvinvointitapaamiset 80- vuotta täyttävälle
- Turvapuhelin

- Apuvälinelainaamo
- Hoitotarvikejakelu
- Kotiateriapalvelu
- Kuntouttava päivätoiminta
- Omaishoito
- Perhehoito
- Liikkumista tukevat palvelut
- DigiSoite – sähköinen asiointi
- Kotihoito
- Yöpartio
- Tehostettu kotikuntoutuminen
- Kuntouttava jaksohoito
- Yhteisöllinen asuminen
- Ympäri vuorokautinen palveluasuminen
- Vammaisten palvelut
- [Ikäihmistien palvelut Soiten verkkosivuilla](#)

Terveyspalvelut ja sairaanhoito

Hyvinvointialueen terveyskeskuksissa ja -asemilla on saatavissa vaihtelevasti terveyskeskuslääkärin, hammaslääkärin, sairaanhoitajien, asiantuntijahoitajien sekä terapeuttien, sosiaalityöntekijöiden ja muiden ammattilaisten vastaanottopalveluita ajanvarauksella. Sähköiset palvelut ovat lisääntyneet ja asioita pyritään hoitamaan mahdollisimman pitkälle puhelimitse ja sähköisiä kanavia hyödyntäen ilman ajanvarausta ja käyntiä terveyskeskuksessa.

Perusterveydenhuollossa voidaan iäkkäälle ja paljon tukea tarvitsevalle asiakkaalle tarvittaessa järjestää oma vastuutyöntekijä (hoitaja/lääkäri tai työpari) tueksi esim. pitkäaikaissairauksien hoitoon ja laatia asiakkaan kanssa yhdessä hoitosuunnitelma hänen tarpeidensa pohjalta.

- Senioreiden terveystieteet
- Geriatrinen osaamiskeskus
- Palliatiivinen poliklinikka
- Kotisairaala
- Yleislääketieteen osasto Y0 Kokkola
- Yleislääketieteen osasto Y1 Kokkola
- [Ikäihmistien palvelut Soiten verkkosivuilla](#)

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman strategiset painopisteet

Terveelliset elämäntavat

Perusta fyysiselle ja psyykkiselle toimintakyvylle.

Keinot: Säännöllinen liikunta (kävely, jumppa), monipuolinen ravitsemus (kasvikset, proteiini), riittävä lepo.

Mielen hyvinvointi

Tavoitteena on ylläpitää muistia, ajattelukykyä ja mielialaa.

Keinot: Kognitiivinen aktivointi (lukeminen, oppiminen, pelit), riittävä uni ja stressinhallinta.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

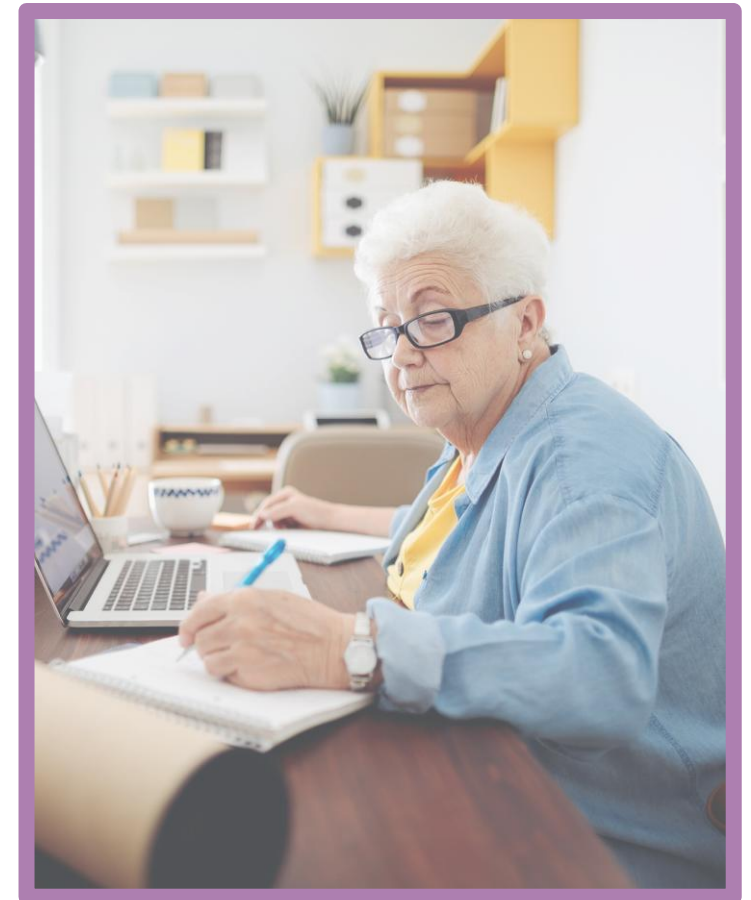
Ehkäisee yksinäisyyttä ja lisää elämän merkityksellisyyttä.

Keinot: Osallistuminen harrastuksiin, yhteisötoimintaan ja sosiaalisten suhteiden ylläpito.

Turvallinen arkiympäristö

Vähentää tapaturmia ja lisää itsenäisyyttä.

Keinot: Esteettömät tilat, kaatumisriskin vähentäminen, apuvälineiden saatavuus, lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen ja digitaalinen turvallisuus.

Terveelliset elintavat - ikääntyneet

Vaikuttavuusmittareina käytetty seuraavia: lihavuus, liikunta, ravitseminen, uni, päihteet (alkoholi, tupakka) ja peliriippuvuus. Kaikki Keski-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelman seurantaindikaattorit löytyvät seuraavasta linkistä: [Hyte-mittaristo Keski-Pohjanmaa Microsoft Power BI –sivulla.](#)

Päätavoitteet ikääntyneille:		Päätoimenpide ikääntyneille:	
<ul style="list-style-type: none"> • Terveystaidot paranevat • Päivittäinen arkiliikunta, liikuntaharrastukset ja terveelliset ruokavalinnat lisääntyvät • Päihdehaitat ja riippuvuushaasteet vähenevät 		<ul style="list-style-type: none"> • Lisätään puheeksiottoa, tukea ja ohjausta ikääntyneiden elintapoihin, kuten arkiliikuntaan, lihasvoimaharjoitteluun, monipuoliseen ravitsemukseen, riittävään lepoon sekä päihde- ja riippuvuushaasteisiin. 	
Välitavoite	Toimenpide	Vastuutaho/yhteistyö	Toimenpidemittari
Arkiliikunta, liikuntaharrastukset, etenkin lihasvoimaharjoittelu lisääntyvät sekä elämänlaatu paranee	<ul style="list-style-type: none"> • Edistetään liikunta- ja elintapavalmennuksen prosessia (puheeksiotto, ohjaus ja seuranta) • Koulutukset ja osaamisen lisääminen ammatillisille • Matalan kynnyksen ryhmätoiminta 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikäkeskus, vastaanottopalvelut, kuntoutus, TKIO ja osallisuus. Yhteistyötahot: Kunnat, järjestöt, Kepli • Koulutuspalvelut, ikäkeskus, TKIO ja osallisuus. Yhteistyötahot: kunnat, järjestöt, Kepli • Ikäkeskus, ikääntyneiden palvelut. Yhteistyötahot: kunnat, järjestöt 	<ul style="list-style-type: none"> • Liikuntaneuvontaan tai elintapavalmennukseen ohjatut ja vaikuttavuus, elintapavalmennuksen digihoitopolulle ohjatut, hyte-palvelutarjotinkäynnit • Koulutusten määrä/osallistujat • Osallistuja määrät ryhmissä
Terveellinen ravitseminen ja riittävä/ ravitseva ravinnon saanti, säännöllinen ulkoilu, riittävä lepo, hyvä hygienia, ajantasainen lääkitys ja kielolliset asumisolosuhteet	<ul style="list-style-type: none"> • Kysytään ikääntyneiltä asiakkailta ruokailusta, ulkoilusta, levosta, asumisesta, hygieniasta ja huolehtiiko lääkityksen ajantasaisuudesta • Havainnoidaan asiakkaan tilannetta kotikäynnillä. • Kartoitetaan terveellisten elintapojen noudattamisen esteitä, esim. talousasiat ja etsitään niihin ratkaisuja • Arvioidaan asumisessa terveystarkastuksen tarvetta 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikääntyneiden palvelut, Ikäkeskus, Vastaanottopalvelut, suun terveydenhuolto • Ikääntyneiden palvelut, Ikäkeskus Yhteistyötahot: kunnat, järjestöt • Ikääntyneiden palvelut, Ikäkeskus, Yhteistyötahot: kunnat, Sote-keskus. • Ikääntyneiden palvelut, Ikäkeskus. Yhteistyötahot: kunnat, järjestöt 	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelun tarve vähenee, vajaaravitsemuksen riski • Kaatumisten / tapaturmien määrä vähenee • Tyytyväisyys omaan elämään kasvaa, THL mittarit • Kotona pärjääminen helpottuu
Päihteiden käyttö ja riippuvuushaitat (alkoholi, nikotiini, huumeet, rahapelaaminen) vähenevät	<ul style="list-style-type: none"> • Edistetään puheeksi ottoa , ohjausta ja seuranta • Kiinnitetään huomiota mahdolliseen päihteiden ja lääkkeiden yhteiskäyttöön. • Tuen ja palveluiden saavutettavuuden parantaminen • Koulutukset ja osaamisen lisääminen ammatillisille • Ajantasainen, tietoon perustuva ja kohderyhmälle suunnattu viestintä • Kehitetään ja osallistutaan verkostoyhteistyöhön • Kehitetään sisäistä tiedolla johtamista ja raportointia 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikääntyneiden palvelut, vastaanottopalvelut, suun terveydenhuolto, TKIO ja osallisuus. Yhteistyötahot: Kunnat, EHYT ry • Sote-keskus, ikäkeskus, vastaanottopalvelut • Ikääntyneiden palvelut, päihde- ja riippuvuuspalvelut, TKIO ja osallisuus. • Koulutuspalvelut, ikääntyneiden palvelut, TKIO ja osallisuus. Yhteistyötahot: Kunnat, EHYT ry • Ikääntyneiden palvelu, viestintä ja markkinointi, TKIO ja osallisuus. Yhteistyötahot: kunnat, järjestöt • Ikääntyneiden palvelut, TKIO ja osallisuus. Yhteistyötahot: mm. MiePäVäki verkostotyöryhmä • Tilastotiimi ja TKIO ja osallisuus, ikääntyneiden palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> • Alkoholin riskikäyttäjille tehdyt mini-interventiot, kirjaaminen AUDIT tai AUDIT-C + toimenpidekoodein (HYTE-kerroin), hyte-palvelutarjotinkäynnit • Kehitetään mittareita • Hoitoon pääsy, matalan kynnyksen tukipalvelut • Koulutusten määrä/osallistujat • Viestinnän määrä/kampanjat/tapahtumat • Yhteishankkeet, yhteistyöryhmät • Tiedolla johtamisen toimenpiteet

Mielen hyvinvointi - ikääntyneet

Vaikuttavuusmittareina käytetty seuraavia: mielenterveysongelmat, positiivinen mielenterveys ja psyykinen kuormitus. Kaikki Keski-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelman seurantaindikaattorit löytyvät seuraavasta linkistä: [Hyte-mittaristo Keski-Pohjanmaa Microsoft Power BI –sivulla.](#)

Päätavoitteet ikääntyneille:		Päätoimenpide ikääntyneille:	
<ul style="list-style-type: none"> • Mielen hyvinvointi lisääntyy • Mielenterveystaidot lisääntyvät 		<ul style="list-style-type: none"> • Vahvistetaan psyykkistä hyvinvointia varhaisella tuella, ennaltaehkäisevillä toimilla ja helposti saavutettavilla mielenterveyspalveluilla 	
Välitavoite	Toimenpide	Vastuutaho/yhteistyö	Toimenpidemittari
Asiakkaat saavat lähiverkostostaan tukea ja apua sekä heidän sosiaalinen toiminta lisääntyy	<ul style="list-style-type: none"> • Kannustetaan asiakkaita harrastuksiin, ryhmiin ja hyvinvointia tukeviin toimintoihin; vahvistetaan vahvuuksia. • Hyödynnetään asiakastyössä työvälineenä esimerkiksi Ecomapia. • Tarjotaan tarvittaessa mahdollisuutta läheisneuvonpitoon. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikäkeskus, ikääntyneiden palvelut • Ikäkeskus, ikääntyneiden palvelut • Ikäkeskus, ikääntyneiden palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> • HYTE-toimintaan ohjaus, HYTE-palvelutarjotin käyttö, sote-palveluiden tarve pienenee • Työvälineiden käyttö • Toiminnan seuranta
Yksinäisyyden kokemus vähenee	<ul style="list-style-type: none"> • Päivätoimintoihin ym matalankynnyksen ryhmätoimintoihin kannustaminen. Hyvinvointilähete. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikääntyneiden palvelut, ikäkeskus, TKIO ja osallisuus. Yhteistyötahot: kunnat, seurakunnat, järjestöt 	<ul style="list-style-type: none"> • Ryhmätoiminta ja ohjaus HYTE-palveluihin • Hyvinvointilähetteet ja vaikuttavuus (sote-käynnit ja positiivinen mielenterveys)
Terveelliset elintavat edistävät, mielen hyvinvointia.	<ul style="list-style-type: none"> • Selvitetään ikääntyneiltä asiakkailta ruokailu, ulkoilu, lepo, asumisolot, hygienia ja lääkityksen ajantasaisuus 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikääntyneiden palvelut, Ikäkeskus, vastaanottopalvelut, Sote-keskus. Yhteistyötahot: kunnat, seurakunnat, järjestöt 	<ul style="list-style-type: none"> • Sote palveluiden tarve vähenee • Tyytyväisyys omaan elämään kasvaa, THL mittarit. • Kotona pärjääminen helpottuu.

Osallisuus ja yhteisöllisyys - ikääntyneet

Vaikuttavuusmittareina käytetty seuraavia: osallisuuden kokemus ja yksinäisyys. Kaikki Keski-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelman seurantaindikaattorit löytyvät seuraavasta linkistä: [Hyte-mittaristo Keski-Pohjanmaa Microsoft Power BI –sivulla.](#)

Päätavoitteet ikääntyneille:		Päätoimenpide ikääntyneille	
<ul style="list-style-type: none"> Osallisuus on vahvistunut Yksinäisyys on vähentynyt Yhteisöllisyys on lisääntynyt 		<ul style="list-style-type: none"> Luodaan yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa sekä vähennetään yksinäisyyttä ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä 	
Välitavoite	Toimenpide	Vastuutaho/yhteistyö	Toimenpidemittari
Yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksen lisääntyminen	<ul style="list-style-type: none"> Erialaisten ryhmien toiminnasta tiedottaminen ja ryhmiin ohjaaminen. 	<ul style="list-style-type: none"> Ikääntyneiden palvelut, TKIO ja osallisuus. Yhteistyötahot: kunnat, seurakunnat, järjestöt 	<ul style="list-style-type: none"> Ryhmätoiminta ja ohjaus HYTE-palveluihin
Asiakkaiden läheisverkoston kartoittaminen ja yhteistyöhön kutsuminen sopivalla tavalla.	<ul style="list-style-type: none"> Kehitetään ja osallistutaan verkostoyhteistyöhön. Hyödynnetään asiakastyössä työvälineenä esimerkiksi Ecomapia tai läheisneuvonpitoa 	<ul style="list-style-type: none"> Ikääntyneiden palvelut, TKIO ja osallisuus. Yhteistyötahot: kunnat, seurakunnat, järjestöt 	<ul style="list-style-type: none"> Yksinäisyyden, onnellisuuden, osallisuuden ja elämänlaadun mittarit (THL)
Yksinäisyyden kokemus vähenee	<ul style="list-style-type: none"> Päivätoimintoihin ym matalankynnyksen ryhmätoimintoihin kannustaminen. Hyvinvointilähete. 	<ul style="list-style-type: none"> Ikääntyneiden palvelut, ikäkeskus, TKIO ja osallisuus. Yhteistyötahot: kunnat, seurakunnat, järjestöt 	<ul style="list-style-type: none"> Ryhmätoiminta ja ohjaus HYTE-palveluihin, hyvinvointilähetteet ja vaikuttavuus (sotekäynnit ja positiivinen mielenterveys)
Osallisuuden ja vaikuttamisen kokemus vahvistuu kun asukkaat voivat vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan	<ul style="list-style-type: none"> Toteutetaan osallisuussuunnitelmassa olevia toimenpiteitä 	<ul style="list-style-type: none"> Koko hyvinvointialue, TKIO ja osallisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Osallisuussuunnitelman mittarit (NPS-luku, vaikuttamistoimielimet, kokemusasiantuntijoiden toiminta)
Asukkaiden osallisuus, hyvinvointi ja terveys paranee järjestötoiminnan avulla	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointialue jakaa vuosittain hyvinvointialueen järjestöavustukset 	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunta, TKIO ja osallisuus. Yhteistyötaho: järjestöt 	<ul style="list-style-type: none"> Järjestöavustuksien määrä (rahamäärä ja kappalemäärä)
Omaista ja läheistään hoitavien terveys ja hyvinvointi paranee ja tuki lisääntyy omaishoitotilanteen muuttuessa	<ul style="list-style-type: none"> Rakennetaan tukimalli omaishoitajien jaksamisen tueksi 	<ul style="list-style-type: none"> TKIO- ja osallisuus/ Ainutlaatuisesti arjessa – hanke. Yhteistyö: Kunnat, järjestöt, seurakunnat 	<ul style="list-style-type: none"> Alueellinen omaishoitoperheiden tukimalli suunnitteilla/pilotissa/käyttöön otettu, asiakastyytyväisyys

Turvallinen arkiympäristö - ikääntyneet

Vaikuttavuusmittareina käytetty seuraavia: turvallisuuden kokemus, lonkkamurtumat, fyysinen tai henkinen väkivalta ja vammat ja myrkytykset. Kaikki Keski-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelman seurantaindikaattorit löytyvät seuraavasta linkistä: [Hyte-mittaristo Keski-Pohjanmaa Microsoft Power BI –sivulla.](#)

Päätavoitteet ikääntyneille:		Päätoimenpide ikääntyneille:	
<ul style="list-style-type: none"> Arkiympäristö koetaan fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallisiksi 		<ul style="list-style-type: none"> Lisätään puheeksiottoa, tukea ja ohjausta lähisuhdeväkivallan varhaiseen tunnistamiseen Edistetään turvallisuutta ja varautumista 	
Välitavoite	Toimenpide	Vastuutaho/yhteistyö	Toimenpidemittari
Ikääntyneiden tapaturmat vähenee, digiturvallisuus vahvistuu.	<ul style="list-style-type: none"> Kodin turvallisuuteen kiinnitetään huomiota kaikissa palveluissa, Tarkista koti turvallisiksi lomakkeen aktiivinen markkinointi, liukkauden torjunta (hiekotus, nastakengät) Ikääntyneiden digitaitojen vahvistaminen-> digiohjauksesta tiedottaminen. 	<ul style="list-style-type: none"> Ikäkeskus, ikääntyneiden palvelut Yhteistyötahot: kunnat, järjestöt, seurakunnat Ikäkeskus, ikääntyneiden palvelut Yhteistyötahot: kunnat, järjestöt, seurakunnat 	<ul style="list-style-type: none"> Kaatumiset, lonkkamurtumat Toimenpiteet digitaitojen vahvistamiseksi, digimentoritoiminnan määrä
Kaatumisen ja tapaturmien ehkäisy.	<ul style="list-style-type: none"> Kannustetaan ja huolehditaan asiakkaan turvallisesta ja esteettömästä koti ja elin ympäristöstä. (Esim. Valaistus, apuvälineet) 	<ul style="list-style-type: none"> Ikäkeskus, ikääntyneiden palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> Tapaturmien ja kaatumisten väheneminen. Päivystyskäyntien väheneminen.
Palovaaran ehkäisy.	<ul style="list-style-type: none"> Tarkista koti turvallisiksi- esitteen pohjalta arvio kodin turvallisuudesta sekä mahd. palokuormasta. Tarvittaessa ilmoitus paloviranomaisille. 	<ul style="list-style-type: none"> Ikäkeskus, ikääntyneiden palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> Kotitapaturmien väheneminen
Monilääkityksen vähentäminen.	<ul style="list-style-type: none"> Kannustetaan asiakkaita lääkelistan ajantasaisuuden tarkistamiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> Ikääntyneiden palvelut, vastaanottopalvelut, sote-keskus 	<ul style="list-style-type: none"> Monilääkittyjen määrän väheneminen, päivystyskäyntien väheneminen
Arjen turvallisuus paranee	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointialueen toimialuerajat ylittävää yhteistyötä lisätään turvallisuuden parantamisessa sekä varautumisessa Hyödynnetään digitaalisia palveluja pelastustoimen palveluissa 	<ul style="list-style-type: none"> Pelastustoimi, koko hyvinvointialue Pelastustoimi 	<ul style="list-style-type: none"> Toimenpiteet yhteistyön lisäämiseksi Digitaalisten palveluiden hyödyntäminen

Ikääntyneiden palvelutarpeet tulevaisuudessa

Palvelutarpeen ja kustannusten kasvaminen

Asiaksmäärien nousu:

Vaikka ikääntyneiden toimintakyky on parantunut huomattavasti aiempiin sukupolviin verrattuna, kasvaa 75-vuotta täyttäneiden määrä erittäin nopeasti. 75-vuotta täyttäneiden määrän ennustetaan kasvavan Suomessa jopa 57 % vuoteen 2040 mennessä (+ 328 000 henkilöä). Erityisesti vanhimpien, eniten palveluita tarvitsevien (yli 84-vuotiaiden) määrä lisääntyy rajusti.

Hoivan vaativuus kasvaa:

Hoidon painopiste on siirtynyt laitoksista kotiin ja asiakkaat tarvitsevat entistä vaativampaa hoitoa, erityisesti muistisairaudet lisäävät hoivatarvetta. Tämä lisää sekä työmäärää että kuormitusta sote-henkilöstölle.

Kustannusten kasvu:

Palvelutarpeen kasvu lisää sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaiskustannuksia merkittävästi. Kustannukset voivat nousta jopa miljardoilla euroilla vuoteen 2040 mennessä.

Palvelurakenteen muutokset

Kotihoito ja kotiin annettavat palvelut korostuvat:

Tavoitteena on tukea ikääntyneiden kotona pärjäämistä ja

asumista. Tämä tarkoittaa, että matalan kynnyksen tukipalveluiden (ateria-, siivous-, asiointipalvelut) ja kuntoutuksen tarve kasvaa, jotta säännöllisen kotihoidon tai ympärivuorokautisen hoidon tarvetta voidaan myöhäistää.

Esteettömän asumisen tarve:

Ikääntyneille soveltuvien ja esteettömien asuntojen tarve kasvaa merkittävästi. Tämä haastaa kuntia ja hyvinvointialueita asuntojen ja asuinympäristöjen kehittämisessä.

Teknologia ja digitalisaatio:

Ikäteknologisten ja digitaalisten ratkaisujen (esim. etähoito, tekniset apuvälineet, digitaalinen palveluohjaus) rooli hoivan tukena kasvaa.

Alueellinen eriytyminen ja henkilöstöhaasteet

Alueelliset erot:

Väestörakenteen muutokset vaihtelevat eri puolilla maata. Väestö keskittyy kasvukeskuksiin, joissa palvelutarve kasvaa voimakkaasti kaikissa ikäryhmissä. Samaan aikaan pienemmillä, väestöään menettävillä alueilla ikärakenne muuttuu erittäin vanhuspainotteiseksi, mikä aiheuttaa suuria haasteita palveluiden tuottamiselle.

Henkilöstöpula:

Väestön ikääntyessä palvelutarpeen kasvu edellyttää kymmeniä tuhansia uusia sote-alan työntekijöitä tulevina vuosina. Henkilöstön riittävyys ja jaksaminen ovat keskeisiä haasteita sekä hoitajamitoituksen nostaminen ympärivuorokautisessa hoidossa lisää henkilöstön tarvetta.

Omaishoitajien tuki:

Omaishoitajien merkitys korostuu asiakkaan kotona asumisen tukijana. Omaishoitajat tarvitsevat tulevaisuudessa enemmän tukea ja tarpeenmukaisia palveluita jaksamisensa tueksi.

Yhteenveto

Palveluiden ja hoidon tarve kasvaa huomattavasti väestön ikääntymisen vuoksi. Tähän kasvuun pyritään hyvinvointialueella vastaamaan:

- Ennaltaehkäisyllä ja toimintakyvyn ylläpidolla (kuntoutus, hyvinvointia edistävät palvelut).
- Kotiin annettaviin palveluihin panostamalla (kotihoito, tukipalvelut) ja esteettömän asumisen mahdollistamisella.
- Teknologian hyödyntämisellä.

Kiitos!

Seija Häggdahl

Kehittäjäkoordinaattori, Soite

p. 040 – 804 3638

seija.haggdahl@soite.fi

[Soiten verkkosivut soite.fi](https://www.soite.fi)

soite.fi